

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering Status og utfordringer

*v/ statssekretær Arvid Libak,
Helse- og omsorgsdepartementet
5. april 2008*

Særtrykk av St.prp. nr. 1 (2007–2008) kapittel 9

Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering 2008–2011

Status for strategien

- Behandlet av Stortinget 10. desember 2007, med tilslutning
- Helsedirektoratet vil ha en viktig rolle i oppfølgingen

Hovedtrekk – og hovedutfordringer som omtales i strategien:

- Økt oppmerksomhet på feltet
- Den politiske styringen av arbeidet skal styrkes
- Det må avsettes tilstrekkelige ressurser
- Brukerrollen skal styrkes.

Strategiens tiltak - bygger på de seks bærebjelkene i Nasjonal helseplan

- Helhet og samhandling
- Demokrati og legitimitet
- Nærhet og trygghet
- Sterkere brukerrolle
- Faglighet og kvalitet
- Arbeid og helse

Ulike aktører

- Rehabiliteringsstrategien er primært rettet inn mot helse- og omsorgssektoren, men er avhengig av nært samarbeid med ulike samfunns- og departementsområder for å lykkes

Ulike aktører forts.

- Kommunene har en sentral rolle i rehabiliteringsarbeidet, der hovedomfanget av habilitering og rehabilitering finner sted
- De regionale helseforetakene skal sørge for at det tilbys og ytes nødvendig habiliterings- og rehabiliteringstjenester i spesialisthelsetjenesten

Viktige samarbeidende aktører

- Barnehagesektor
- Skole og utdanningssektor
- Arbeidssektor/NAV
- Samferdselssektor/
tilgjengelighet

Tiltak for å styrke helhet og samhandling

- Nasjonal rammeavtale for samhandling ble undertegnet i juni 2007

Tiltak for å styrke helhet og samhandling

- En samlet gjennomgang av det juridiske regel- verket på rehabiliterings- området i helse- og omsorgstjenesten
- Oppdrag gitt til Helsedirektoratet

Tiltak for å styrke demokrati og legitimitet - åpenhet

- Mer åpenhet om feil gjennom etablering av Nasjonal enhet for pasientsikkerhet
- Kvalitetsindikatorer for habiliterings- og rehabiliteringstjenester skal søkes utviklet

Tiltak for å styrke nærhet og trygghet

- Helhetlige behandlings- og rehabiliteringskjeder
- Lokalsykehusenes rolle i rehabilitering
- Gjennomgang av private rehabiliterings- og opptreningsinstitusjoners rolle og rammebetingelser

Tiltak for å styrke brukerrollen

- Brukerorganisasjonene skal gis bred representasjon i oppfølgingsarbeidet av strategien
- Deltakelse i det etablerte "Forum for oppfølging" av strategien står sentralt
- Styrke brukerrollen når det gjelder kjennskap til - og bruk av individuell plan

Tiltak for å styrke brukerrollen forts

- Bruken av lærings- og mestringssentre søkes utviklet videre, herunder utvidet bruk av dette konseptet i kommunene

Tiltak for å styrke faglighet og kvalitet

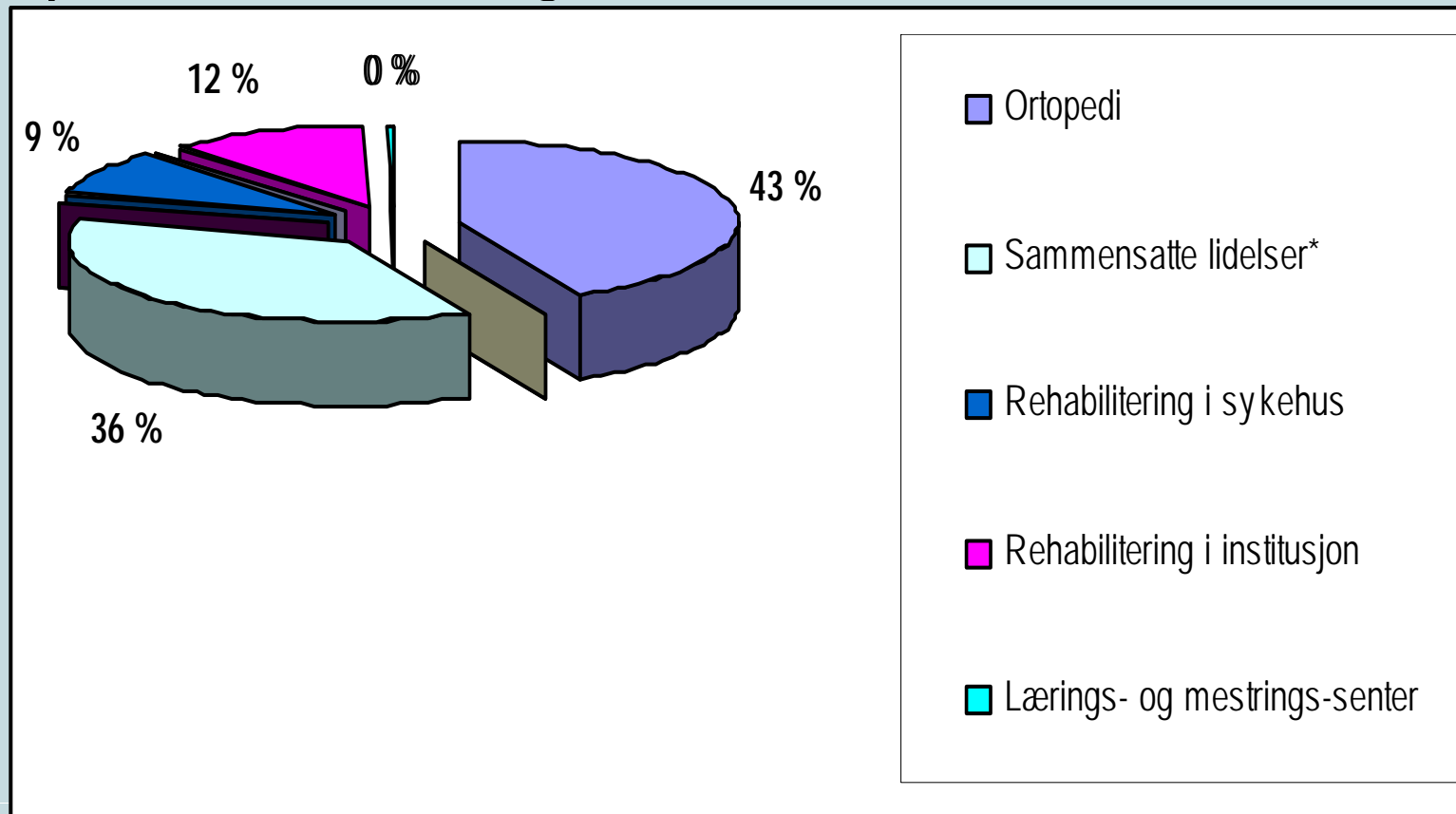
- Utarbeide veiledere og faglige retningslinjer innenfor habiliterings- og rehabiliteringsfeltet
- Bedre statistikkgrunnlaget for dimensjonering og tilgjengelighet av tjenestene
- Etablere et eget forskningsprogram for habilitering og rehabilitering i Norges Forskningsråd

Tiltak for å styrke arbeid og helse

- Stimulere og utvikle samhandlingen lokalt mellom helsetjenestene og arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV)
- Videreutvikle tilbud om medisinsk opptrening og funksjonsvurderinger knyttet til deltakelse i arbeidslivet i samarbeid med NAV
- Sykefraværsprosjektet "Raskere tilbake"

Raskere tilbake ordningen – fordeling av henvisninger til spesialisthelsetjenesten i 2007

* Inkluderer i hovedsak tilbud innen psykisk helsevern og rusbehandling

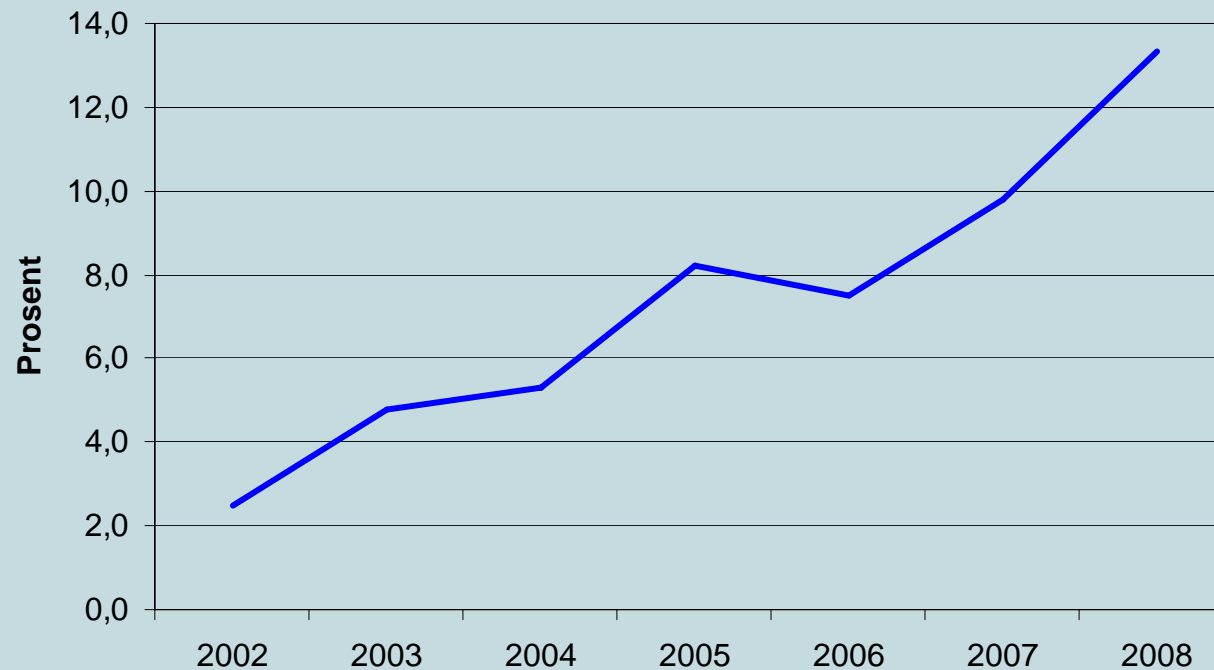
Habilitering av barn

Tiltak:

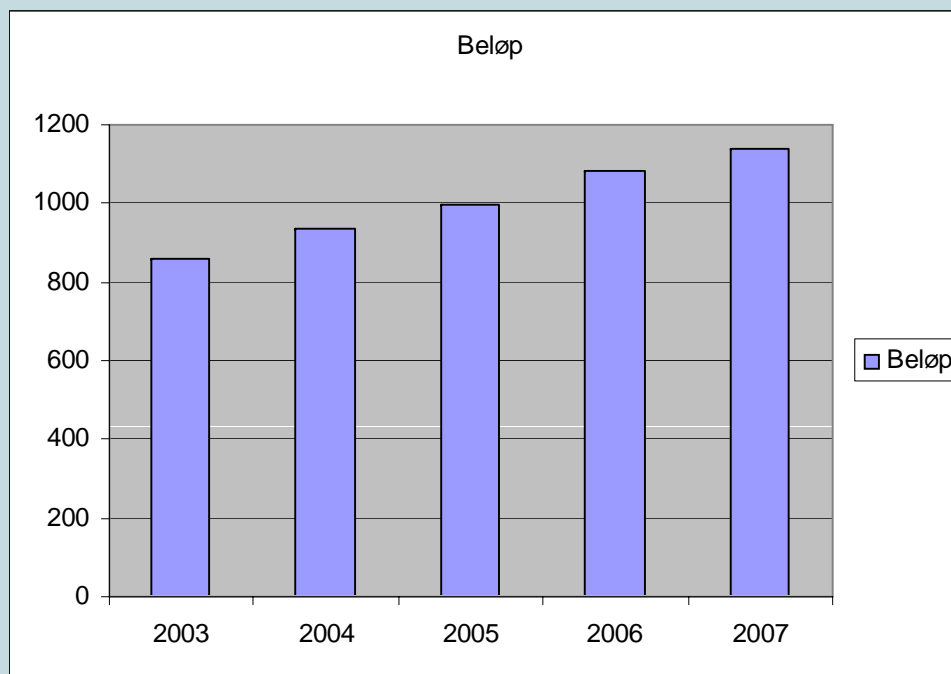
- Utarbeide en handlingsplan for habilitering av barn, som også skal omfatte tiltak for ungdom, herunder overgang fra barn til voksen.
- Handlingsplanen skal følge opp Helsetilsynets rapport fra landomfattende tilsyn i 2006 med habiliteringstjenester til barn.

Inntekter til sykehusene

Akkumulert prosentvis realvekst i driftsbevilgninger til helseforetak ekskl. opptrappingsplan psykisk helse

Utvikling av bevilgning til private rehabiliterings- og opptreningsinstitusjoner

Budsjett 2008

- Økning i midler til sykehusene
  - 1 790 mill. kroner
- Øremerking av midler til private rehabiliterings- og opptreningsinstitusjoner
  - 1 091 mill. kr
- "Raskere tilbake" ordningen
  - 742 mill. kroner (fordelt på RHF og NAV)

Oppsummering - noen allerede igangsatte tiltak:

- Forum for oppfølging av strategien er etablert. Første møtet 12.02.08. Neste planlagt 10.06. med tema habilitering av barn/unge/unge voksne i samarbeid m brukerorganisasjonene
- Interdepartemental arbeidsgruppe etablert i mars 2008 under ledelse av HOD
- Arbeidsgruppe som skal gjennomgå de private rehabiliteringsinstitusjoners rolle og rammer er under etablering i Helsedirektoratet (Hdir)
- Veileder for voksenhabiliteringstjenesten. Arbeid startet - ressursgruppe etablert i Hdir
- Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging, behandling og rehabilitering av hjerneslag. Arbeid pågår Hdir . Antatt ferdigstillelse 2009

Igangsatte tiltak forts

Rehabilitering av barn og ungdom – bl.a.:

- Egen handlingsplan for habilitering av barn, ungdom og unge voksne – oppdrag gitt til fra HOD til Helsedirektoratet
- Prosjekt rettet spesielt mot rehabilitering av unge synshemmede med vekt på livsfaseoverganger igangsatt i Helse Bergen
- Rehabiliteringsklinikken i helse Stavanger: Prosjekt tverrfaglig poliklinikk for ungdom – fokus på ungdom som trenger videre oppfølging etter barnehabiliteringstjenesten (over 18 år)
- Nasjonal konferanse om ungdomsmedisin i 2009 – samarbeid mellom Nasjonalt kompetansesenter for læring og mestring og lærings- og mestringssenteret v Ullevål Universitetssykehus og Helsedirektoratet

Igangsatte tiltak forts

Arbeidet med individuell plan (IP):

- Oppdatert veileder til forskriften (ferdig desember 2007)
- Ny brosjyre til tjenestemottakere – orientering om IP, rettigheter og arbeidsform (ferdig desember 2007)
- Regionale konferanser om erfaringer med IP i hver helseregion. Gjennomføres av Helsedirektoratet sammen med fylkesmannen i det aktuelle fylket, brukerrepresentanter, KS og NAV
- Tipshefte om gode IP-løsninger for ulike brukergrupper (utgitt mars 2008 og presenteres på konferansene)

Takk for innsatsen dere alle gjør!